“Samen met elkaar, investeren in elkaar”

Gemeente Raalte

Beleidsplan minima

Minimabeleid 2015-2017

Inhoud

Inleiding 2
Aanpak 2
Afbakening 2
Leeswijzer 2
1. Achtergrond 3
Armoede? 3
Gedragsbeïnvloeding door armoedebeleid 4
Armoede in beeld 4
Landelijke beelden van armoede 4
Armoederisico's in specifieke doelgroepen 4
Lokale situatie 5
2. Ervaringscijfers in Raalte 6
Minimabeleid in Raalte: gebruik van regelingen 6
Eenmalige koopkrachttegemoetkoming in 2014 7
Ervaringen van inwoners 7
Ervaringen van netwerkpartners 7
3. Beleidskader 8
Visie en ambitie 8
Transformatie in het sociaal domein 8
Speerpunten 2015-2017 9
I. Meedoen: bevordering participatie en zelfredzaamheid 9
II. Kinderen mogen niet de dupe worden van een lage inkomenssituatie 10
III. Samenwerking in het netwerk versterken 11
IV Vergroten en verbeteren doelgroepbereik 12
4. Uitvoeringsagenda en vervolg 14
5. Financiën 15
Bijlage deelnemers netwerkpartnersbijeenkomst 16

Inleiding

Het huidige minimabeleid is –in vergelijking met andere gemeenten- ruimhartig en sluit aan bij de ambities van een sociale gemeente. De ontwikkelingen, zoals de invoering van de drie decentralisaties (en het gegeven dat het huidige beleidsplan afliep) geven aanleiding het beleid te herzien en het maatschappelijk veld een nieuwe impuls te geven in de ondersteuning van inwoners met een laag inkomen. Wij doen dit vanuit de gedachte dat inwoners met (voldoende) middelen[1] ook (voldoende) mogelijkheden hebben.

In deze nota worden de belangrijkste speerpunten van het beleid benoemd en wordt een kader geschetst voor de uitvoering.

Na de vaststelling van deze nota wordt een uitvoeringsplan/leidraad opgesteld samen met betrokken netwerkpartners uit het maatschappelijk veld, al dan niet vertegenwoordigd in de Adviesraad Werk en Inkomen.

Aanpak

Dit minimabeleid is samen met netwerkpartners uit het maatschappelijk veld in de gemeente Raalte ontwikkeld. Tijdens een interactieve bijeenkomst op 20 april 2015, die in samenwerking met de Adviesraad Werk en Inkomen is georganiseerd, zijn belangrijke uitgangspunten besproken en mogelijke verbeterpunten voor het beleid én uitvoering van dit beleid benoemd. De uitgangspunten komen in deze nota terug. Met de netwerkpartners is tevens afgesproken dat zij na de vaststelling van de beleidsuitgangspunten actief worden betrokken bij de nadere uitwerking. Enerzijds, omdat zij hier onlosmakelijk deel van uitmaken en anderzijds, omdat zij zelf een aantal verbeterpunten hebben aangedragen.

Naast de ervaringen en suggesties van netwerkpartners zijn de cliëntervaringen basis geweest voor deze nota. Een klanttevredenheidsonderzoek en verschillende gesprekken met inwoners uit onze gemeente (die ondersteuning krijgen van het Steunpunt thuisadministratie van Humanitas) boden inzichten voor dit beleidsdocument.

Wij hebben de totstandkoming van dit minimabeleid samen met partners opgepakt. Het vervolg wordt eveneens met hen vormgegeven. Wij willen: *“Samen met elkaar investeren in elkaar.”*

Afbakening

Deze notitie richt zich in mindere mate op het beleid schulddienstverlening. Hiervoor is een separaat beleidsplan dat loopt tot 2016. Een hernieuwde beleidsnota op dat gebied wordt separaat aan de gemeenteraad aangeboden.

Leeswijzer

In hoofdstuk 1 wordt de achtergrond van dit minimabeleid geschetst. Aan de hand van een aantal inzichten worden kaders gegeven. In hoofdstuk 2 zijn de ervaringscijfers weergegeven van de gemeente Raalte. Hierin is ook de uitkomst van het klanttevredenheidsonderzoek opgenomen. Hoofdstuk 3 bevat de kern van deze nota: het beleidskader met de speerpunten voor het beleid. In hoofdstuk 4 is vervolgens aangegeven op welke wijze de uitvoeringsagenda vorm krijgt. De nota sluit af met een financieel hoofdstuk, hoofdstuk 5.

[1] Middelen zijn in deze context niet louter financieel. Het gaat ook om beschikbaar stellen van faciliteiten en het mogelijk maken van deelname aan activiteiten.

1. Achtergrond

Armoede?

In Nederland is –helaas- net als elders op de wereld armoede waarneembaar. Armoede in Nederland is niet hetzelfde als armoede in derde wereldlanden, maar desondanks wel een groeiend probleem.

De definitie van armoede verschilt[2]. Overeenkomst tussen de verschillende benaderingen is dat er altijd sprake is van onvoldoende middelen, waardoor mensen zijn uitgesloten en niet volledig kunnen participeren in de maatschappij. Hierbij kan het niet alleen gaan om financiële middelen, maar ook om bijvoorbeeld sociale middelen. Wij sluiten daarom aan bij de bredere definitie van armoede:

Armoede in de Europese Unie

"Iemand is 'arm', wanneer sprake is van onvoldoende materiële, culturele en sociale middelen, waardoor deze is uitgesloten van een levensstandaard die in de samenleving als minimaal wordt gezien."

(Raad voor de EG 1985)

Uit voorgaande definitie blijkt dat armoede gerelateerd kan worden aan *schaarste.* En schaarste houdt dan grofweg in dat je minder hebt (beschikbaarheid), dan je zou willen hebben of nodig denkt te hebben (voorkeuren). Het gevolg van die schaarste[3] is, over het algemeen, minder geluk. Als je minder hebt, dan je wilt hebben of denkt nodig te hebben, dan kan dit leiden tot ontevredenheid, nadelige gevolgen voor gezondheid en prestaties op school en werk. Het is van belang dat je erin wordt gefaciliteerd/in staat wordt gesteld om de juiste keuzes te maken en het mogelijk is optimaal inzetbaar te zijn voor werk of een andere vorm van maatschappelijke participatie.[4]

Armoede kan leiden (risico op) tot sociale uitsluiting en beperking van participatie en zelfredzaamheid. Het is niet alleen een financiële norm of grens, maar wordt ook bepaald door gezondheid, opleiding, achtergrond en kansen op de arbeidsmarkt. Door hierop te anticiperen, kan het risico op armoede worden verkleind. Dit past ook binnen de rol en verantwoordelijkheid die de gemeente hierin heeft.

Het risico op armoede verkleinen kan door de financiële positie van armen te verbeteren en bij te dragen aan bevorderen van zelfredzaamheid, participatie en een positief toekomstperspectief. Niet alleen armoedebeleid draagt dus bij aan de beheersing van het probleem. Ook participatiebeleid, Wmo-beleid en bijvoorbeeld gezondheidsbeleid dragen hieraan bij.

---

[2] Het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) hanteert bijvoorbeeld een net even andere definitie dan het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Het SCP gaat uit van de 'budgetbenadering': geruime tijd beschikken over onvoldoende middelen (financieel tekort hebben). Het CBS gaat uit van een 'armoederisico': ten minste vier jaar een laag inkomen hebben (lage inkomensgrens). Beide benaderingen gaan vooral uit van financiële problemen.

[3] Benaderd vanuit meerdere disciplines, zoals de economie, sociologie, psychologie, neurowetenschap en psychiatrie

[4] Inzichten uit het boek 'Schaarste' van Harvard-econoom Sendhil Mullainathan en Princeton-psycholoog Eldar Shafir (Oorspronkelijke titel 'Scarcity: Why having too little means so much', 2013)

Op grond van bovenstaande bespiegelingen blijkt het dus belangrijk dat inwoners beschikken over voldoende mogelijkheden om te participeren, al dan niet door hen financieel voldoende ondersteuning te bieden. Hierdoor worden risico's op sociale uitsluiting verkleind.

Gedragsbeïnvloeding door armoedebeleid

Uit verschillende onderzoeken[5] blijkt dat inkomensondersteuning niet altijd leidt tot gedragseffecten, in de zin van: doordat iemand inkomensondersteuning ontvangt, wordt ook sneller een baan gevonden. De meerderheid van werkzoekenden blijkt ook werk te accepteren zonder direct economisch voordeel. Tegelijkertijd wordt je gedrag wel degelijk beïnvloedt door de keuzevrijheid en de financiële mogelijkheden die je hebt, zoals blijkt uit de voorgaande paragraaf. In ons beleid is het dus van belang dat er een fundament wordt gelegd zodat, cq.het mogelijk wordt gemaakt dat, mensen in staat worden gesteld om de juiste[6] keuzes te maken. In deze notitie wordt hierop nader ingegaan.

Armoede in beeld

Om te bepalen wie in armoede leven of een risico op armoede hebben, kan worden gekeken naar de inkomenssituatie (laag inkomen als indicator). Deze begrenzing is arbitrair, omdat ook mensen met een hoger inkomen in financiële problemen kunnen komen of zitten, waardoor feitelijk ook bij hen sprake is van armoede. Schulddienstverlening richt zich dan ook niet alleen op mensen met lage inkomens.

Landelijke beelden van armoede

Armoedecijfers en duiding daarvan worden door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) beschikbaar gesteld. Uit het Armoedesignalement 2014[7] blijkt dat de armoede in 2011-2013 sterk is gestegen (toename van één zevende). Uit ramingen is echter ook gebleken dat in 2014 en 2015 een einde is gekomen aan deze negatieve ontwikkeling. De negatieve invloed van de economische crisis op de armoede lijkt in 2014 een halt toe geroepen te zijn. In het Armoedesignalement wordt armoede vooral vanuit financieel oogpunt benaderd. Ruim 190.000 huishoudens hadden in 2013 langdurig een laag inkomen. Dit aantal is groot, maar nog altijd lager dan in het begin van deze eeuw.

Armoederisico's in specifieke doelgroepen[8]

Eénoudergezinnen en alleenstaanden lopen het meest risico op armoede. Alleenstaande ouders met minderjarige kinderen zijn meer bijstandsafhankelijk en 25% van hen is relatief arm. Ook is er sprake van kinderen in de bijstand die vaker arm zijn.

Armoede bij ouderen speelt in mindere mate, omdat het netto-bedrag[9] aan AOW hoger ligt dan de bijstandsnorm. Alleen ouderen die daarbovenop geen enkele andere inkomsten hebben (zoals een klein pensioen of rentes), hebben een verhoogd armoederisico.

Zelfstandigen hebben een relatief groot armoederisico (13%). Ook werkenden in loondienst hebben een risico op armoede, maar dat is afgezet tegen de groep zelfstandigen een kleinere groep.

---

[5] Sociaal en Cultureel Planbureau & Centraal Bureau voor de Statistiek 2007, Inspectie Werk en Inkomen 2010

[6] Het is natuurlijk lastig om te definiëren wat de 'juiste' keuzes zijn. In algemene zin zou je hierbij kunnen denken aan keuzes die maatschappelijk nut nastreven.

[7] CBS & SCP: Armoedesignalement 2014, Den Haag, december 2014

[8] Ibidem

[9] Rekening houdend met fiscale verschillen en het feit dat geen vermogensnormen gelden.

Lokale situatie

In Raalte is het aandeel inwoners met een bijstandsuitkering relatief laag (1%) ten opzichte van het totaal aantal inwoners (van 15 tot 65 jaar oud). Landelijk is dit aandeel groter. Het aantal bijstandsuitkeringen is in de periode tot nu wel sterk gestegen (in twee jaar tijd met 20%) naar ongeveer 340 bijstandsuitkeringen. Lokale cijfers over armoede worden niet bijgehouden, in het volgende hoofdstuk is wel een beeld van mensen met een laag inkomen te schetsen aan de hand van onze ervaringen in Raalte.

2. Ervaringscijfers in Raalte

Minimabeleid in Raalte: gebruik van regelingen

De gemeente Raalte heeft vanuit haar sociale doelstellingen een redelijk ruimhartig minimabeleid in vergelijking met andere gemeenten. Dit is zichtbaar geweest in het van 2012 tot heden uitgevoerde minimabeleid. In het beleidsplan Minimabeleid 2012-2014 zijn verschillende regelingen ondergebracht. Het gebruik van regelingen in 2014 is hieronder weergegeven als voorbeeld.

Greep uit de regelingen	Hoeveel (voorbeeldjaar 2014)	Wat?
Maatschappelijke activiteiten en sportkosten	356 (aanvragen)	Max € 440 per jaar per gezinslid
Maatschappelijke activiteiten en sportkosten kinderen	150 (gezinnen)	Max € 510 per jaar (en voor middelbaar onderwijs 1 x extra bedrag)
Chronisch zieken en gehandicapten	155 (totaal)	€ 289 per jaar (voor inwoners tot 65 jaar, voor inwoners boven 65 jaar is dit bedrag lager)
Duurzame gebruiksgoederen	70	Afhankelijk van het goed; Nibudnormen
Bijstand voor bewindvoering	200	Bijdrage in kosten bewindvoering
Collectieve zorgverzekering	385	Uitgebreid zorgpakket
Kinderopvang	15	Alle kosten boven kinderopvangtoeslag
Langdurigheidstoeslag	166	39% van de maandnorm per jaar
Schulddienstverlening	180 (budgetbeheer)	Budgetbeheer; schuldregelingen; Integrale dienstverlening

Het gebruik van de regelingen in 2014 is gemiddeld genomen gelijk of hoger dan het gebruik van de regelingen in 2012 en in 2013. De verwachting is dat het gebruik van de regelingen in 2015 groter dan in 2014 zal zijn. Of deze trend zich na 2015 voortzet is onduidelijk.

Eenmalige koopkrachttegemoetkoming in 2014

In 2014 is een extra regeling door de gemeente Raalte uitgevoerd als compensatiemaatregel voor het koopkrachtverlies van mensen met een laag inkomen. Uit het gebruik van deze regeling valt op dat veel meer inwoners met een laag inkomen (tot 110% van de bijstandsnorm[10]) naast de voor ons bekende groep gebruik hebben gemaakt van deze regeling. In totaal was bij ons een groep van 423 inwoners bekend die gebruik kon maken van deze regeling.[11] Er hebben echter meer dan 600 mensen uiteindelijk gebruik gemaakt van de tegemoetkoming. Er is dus een groter bereik mogelijk.

Ervaringen van inwoners

In 2014 is een klanttevredenheidsonderzoek uitgevoerd over 2013. Uit dit onderzoek blijkt dat de gebruikers van het minimabeleid over het algemeen tevreden zijn. Zij geven ons een ruime voldoende (7.3). De referentiegroep kent een gemiddelde van 7.2[12].

In 2013 hebben wij op een aantal punten opvallende positieve uitkomsten:

- De beoordeling van onze eerstelijnsdienstverlening (balie, bereikbaarheid en informatievoorziening) krijgt een 7,4 ten opzichte van een 7,2 in de referentiegroep;
- Onze medewerkers werken snel en efficiënt (85% eens);
- Onze medewerkers doen hun uiterste best om de cliënten zo goed mogelijk te helpen (89% eens);
- Onze medewerkers respecteren de privacy van onze cliënten (90% eens).

Daarnaast is er ook een aantal verbeterpunten. Deze hebben vooral te maken met de procedures, helderheid en bijvoorbeeld wisselingen in contactpersonen.

Ervaringen van netwerkpartners

Deze ervaringen en de ervaringen van verschillende inwoners[13] uit Raalte zijn verwerkt in het volgende hoofdstuk.

[10] NB: de kanttekening hierbij is dat voor de koopkrachttegemoetkoming niet de gebruikelijke vermogenstoets werd gedaan. Dit betekent dat meer inwoners voor deze regeling in aanmerking kwamen dan voor het reguliere minimabeleid en de bijstand.
[11] Deze cliënten hadden in 2014 recht op een minimaregeling.
[12] Het onderzoek is uitgevoerd door SGBO en daarbij wordt onze gemeente vergeleken met andere gemeenten met een redelijk gelijk profiel. Voor het onderzoek zijn 436 cliënten aangeschreven. De respons was 37%.
[13] Wethouder Jacques van Loevezijn heeft verschillende gesprekken gevoerd met inwoners met een laag inkomen uit de gemeente Raalte. Ook hun ervaringen zijn in de speerpunten en de uitwerking daarvan verwerkt.

3. Beleidskader

Visie en ambitie

In 2008 heeft de gemeente Raalte een strategische visie voor 2020 geformuleerd. De ambitie die daarin stond is: *De dorpen en buurten in de gemeente Raalte zijn in 2020 de plaats waar mensen elkaar ontmoeten en waar sociale binding met elkaar ontstaat en vorm krijgt. Het zich betrokken voelen en betrokken zijn, geldt voor alle inwoners. Maar zeker voor die inwoners van Raalte die om wat voor reden dan ook zich geïsoleerd voelen en economisch, sociaal of maatschappelijk onvoldoende kunnen participeren. Verschillende generaties ontmoeten er elkaar en leven er met elkaar samen. De gemeente kan geen noaberschap realiseren, dat doen de mensen zelf. Wel draagt de gemeente bij aan het creëren van plekken voor wederzijdse verbinding. Hiermee doelen we nadrukkelijk op het rijke verenigingsleven als belangrijke plaats voor persoonlijke en maatschappelijke ontwikkeling van mensen. Naast onderwijs stimuleren we ook het sport- en verenigingsleven voor jongeren bij het ontwikkelen en herkennen van hun talenten.*

Wanneer we deze ambitie koppelen aan armoede en minimabeleid, dan volgt hieruit dat wij ervoor willen zorgen dat iedereen mee kan doen en dat de gemeente hierin een faciliterende en stimulerende rol speelt.

Transformatie in het sociaal domein

In 2014 hebben wij ons beleidskader vastgesteld ‘3D1P (3 decentralisaties 1 perspectief)’. Hierin wordt de ambitie uit het hoofdlijnenakkoord eveneens aangehaald: “We willen naar een maatschappijgerichte aanpak, die past bij de wensen van de Raalter samenleving. Waarbij we de vitaliteit en veerkracht van de Raalter samenleving weten aan te spreken en de samenleving zelf vorm geeft aan de invulling en uitvoering van de eigen en gedeelde belangen.”

Wij willen de vitaliteit en veerkracht van de Raalter samenleving aanspreken en dit betekent dat deze dus ook tot bloei moet kunnen komen. Minimabeleid biedt hierin eveneens ondersteuning.

In dit beleidskader is opgenomen dat er een transformatie plaatsvindt in het sociaal domein. Dit vraagt wat van de gemeente, inwoners en partners. Belangrijke opgave die daarbij is geformuleerd is het ‘verstevigen van onderlinge samenwerking tussen de partijen die bij de decentralisaties zijn betrokken en het maken van de omslag naar de gewenste manier van werken.’

De gemeente Raalte speelt dus hierin dus een faciliterende en ondersteunende rol.

In het brede beleidskader voor de drie decentralisaties is ook het beleidskader voor de Participatiewet opgenomen. Belangrijkste uitgangspunt in dit kader is de inzet op betaalde arbeid voor iedereen met enig arbeidsvermogen (loonwaarde). Het minimabeleid kan hierin een belangrijke ondersteunende en stimulerende rol spelen.

Speerpunten 2015-2017

I. Meedoen: bevordering participatie en zelfredzaamheid

Om participatie van inwoners met een laag inkomen te bevorderen behouden wij de basis van onze minimaregelingen. Dit geeft hen een basiszekerheid van tegemoetkomingen die past bij het meedoen in de maatschappij. Basisaspecten zoals het kunnen deelnemen aan maatschappelijke activiteiten en sport zijn hiermee gewaarborgd en inwoners met hoge zorgkosten moeten hiervoor blijvend worden gecompenseerd.

Voor de minimaregelingen hanteren wij de norm van 110% van de geldende bijstandsnorm[14]. Om participatie te bevorderen vinden wij het van belang dat de mensen die het écht nodig hebben in ieder geval worden bereikt. Op grond van onze ervaringen bij bijvoorbeeld de eenmalige koopkrachttegemoetkoming 2014 (zie hoofdstuk 2) kan ons bereik binnen de doelgroep nog worden vergroot. Naast het vergroten van dit bereik binnen deze grenzen, stellen wij nog uitvoeringsregels op voor specifieke doelgroepen die een hoger inkomen hebben, maar vanwege een bijzondere situatie toch in aanmerking zouden moeten kunnen komen voor onze minimaregelingen.

Dit uitgangspunt wordt ook nader toegelicht in hoofdstuk 5 en bij het speerpunt ‘vergroten en verbeteren doelgroepbereik’.

De volgende regelingen worden gehandhaafd:

- Regeling voor maatschappelijke activiteiten en sportkosten
- Collectieve zorgverzekering voor inwoners met een laag inkomen met breed pakket en extra vergoedingen
- Aanvullende tegemoetkoming (bijzondere bijstand) in hoge zorgkosten voor inwoners met een laag inkomen
- Computerregeling voor inwoners met laag inkomen
- Duurzame gebruiksgoederen
- Individuele inkomenstoeslag (voorheen langdurigheidstoeslag)
- Kwijtschelding gemeentelijke belastingen

Deze regelingen komen in ieder geval terug in een –samen met netwerkpartners- op te stellen uitvoeringsleidraad. De leidraad wordt integraal vormgegeven. Dat wil zeggen dat verbindingen worden gelegd met Wmo, jeugd en woonvisie.

Tijdens de netwerkpartnersbijeenkomst kwam naar voren dat de minimaregelingen in Raalte werden ervaren als een redelijk en dekkend geheel. Hoewel er natuurlijk altijd nog meer bij kan, gaven verschillende partners en (vertegenwoordigers van) cliënten aan dat zij best wel tevreden waren over het inhoudelijke bereik van de regelingen. Er werd wel op gewezen dat het mogelijk eenvoudiger kan. Ook zijn er verschillende suggesties gedaan om regelingen anders vorm te geven (bijvoorbeeld het direct verstrekken van een tegemoetkoming aan een sportvereniging).
Door verschillende partners is aangegeven dat sommige inwoners nu buiten de grenzen voor minimaregelingen vallen doordat zij een hoger inkomen hebben ‘op papier’, maar door een wettelijk schuldsaneringstraject over een laag inkomen beschikken. Er is gevraagd of uitzonderingen kunnen worden gemaakt in dergelijke gevallen.
Vanuit verschillende partners, waaronder Humanitas en Salland Wonen, zijn signalen gekomen dat een groep inwoners financieel in de knel komt in relatie tot hun woonlasten.

Wat gaan wij doen?

- Wij stellen een nieuwe uitvoeringsleidraad minimabeleid op.

[14] Met toepassing van de wettelijk bepaalde kostendelersnorm

Er wordt een nieuwe uitvoeringsleidraad opgesteld samen met netwerkpartners waarin regelingen worden vereenvoudigd en regelingen mogelijk worden toegevoegd, waar het gaat om specifieke woonlasten. Binnen de regelingen kan dit ook leiden tot inhoudelijke wijzigingen.
De leidraad wordt opgesteld met de deelnemers aan de bijeenkomst van 20 april 2015. Daarnaast worden nog enkele andere partners uitgenodigd zoals Salland Wonen.
Deze leidraad wordt vastgesteld door het college en ter informatie naar de gemeenteraad gestuurd.

- De regeling duurzame gebruiksgoederen wordt aangepast in 2015.

Wij gaan samen met potentiële partners onderzoeken of (her)bruikbare goederen en/of reparatieservices kunnen worden ingezet wanneer vervanging van duurzame gebruiksgoederen voor minima noodzakelijk is. Daarbij valt te denken aan bijvoorbeeld (kringloop)bedrijven en aanbieders van arbeidsmatige dagbesteding. Overigens wordt hierin ook de computerregeling betrokken.

- De verstrekking van tegemoetkomingen voor maatschappelijke activiteiten en sport wordt in samenspraak met sportverenigingen en maatschappelijke organisaties gewijzigd.

Wij gaan verenigingen en maatschappelijke organisaties benaderen om de verstrekkingen van de tegemoetkoming direct aan hen over te maken. Tegelijkertijd gaan wij onderzoeken in hoeverre bij de uitvoering van deze regelingen ook netwerkpartners betrokken kunnen worden. De 'leergeldformule' met verstrekkingen direct aan de aanbieder van activiteiten is daarbij ons uitgangspunt.

- De regeling voor hoge zorgkosten en de collectieve zorgverzekering worden in samenhang met elkaar herzien.

Wij gaan samen met de zorgverzekeraar opnieuw het dekkingenoverzicht van de collectieve zorgverzekering beoordelen. Hierbij wordt onderzocht of in het pakket ook een (volledige) compensatie van het eigen risico kan worden opgenomen. In dat geval zal de aanvullende compensatieregeling vanuit bijzondere bijstand mogelijk hierop worden aangepast.

- In de uitvoeringsleidraad wordt een bepaling opgenomen die het mogelijk maakt om uitzonderingen te maken op de geldende normen van 110%

Er zijn specifieke situaties waarin iemand feitelijk over een laag inkomen beschikt, door bijvoorbeeld een schuldsaneringstraject. Het inkomen is dan echter soms wel hoger dan de geldende norm, waardoor er in principe geen recht is op gebruik van een minimaregeling. In die gevallen zouden bijvoorbeeld kinderen uit een gezin waar dit het geval is daarvan niet de dupe moeten worden. In de leidraad wordt hiervoor een uitzonderingsclausule opgenomen.

II. Kinderen mogen niet de dupe worden van een lage inkomenssituatie

De leergeldformule die in Raalte in 2013 operationeel is geworden wordt blijvend ondersteund. De maatschappelijke participatie van kinderen is belangrijk en de regeling hiervoor blijft dan ook gehandhaafd.

Stichting Leergeld Salland heeft inmiddels haar meerwaarde dubbel en dwars bewezen en haar doelgroepbereik is groter dan onze minimaregeling voor kinderen. Dit succes is mede bereikt door de inzet van veel vrijwilligers.

Andere initiatieven in de gemeente Raalte op het gebied van ondersteuning van kinderen zoals bij sporten (bijvoorbeeld het zelfstandige Heinose initiatief HKS) zijn een welkome aanvulling op het aanbod van Stichting Leergeld. Wij stimuleren dan ook de samenwerking tussen deze initiatieven.

De regelingen voor gezinnen met kinderen zijn uiteraard ook bedoeld voor alleenstaande ouders met een laag inkomen. Naast deze regelingen ontvangen zij van de Belastingdienst een extra tegemoetkoming

vanuit de kindregeling ‘alo-kop’. Wanneer ouders geen aanspraak kunnen maken op deze alo-kop, maar wel tot de doelgroep alleenstaande ouders met een laag inkomen behoren, dan verstrekt de gemeente dit bedrag in de vorm van bijstand. De gemeente Raalte heeft dit reeds vastgelegd in een uitvoeringsrichtlijn.

De netwerkpartners hebben aangegeven dat zij Leergeld een belangrijke factor vinden in sociale basisinfrastructuur van onze gemeente. Behoud van de regeling en de formule wordt door meerdere partners van harte ondersteund. Netwerkpartners geven aan dat vooral voor alleenstaande ouders dergelijke ondersteuning van groot belang is.

Wat gaan wij doen?

- Wij gaan met Stichting leergeld Salland nieuwe uitvoeringsafspraken maken en leggen het uitvoeringskader vast in de nieuwe leidraad. Het aanbieden van ondersteuning in de vorm van (kind-)pakketten maakt hiervan onderdeel uit.

In de nieuwe afspraken zal in samenwerking met Leergeld bekeken worden welke vergoedingen het beste passend zijn. Leergeld ontvangt van de gemeente tevens een tegemoetkoming in de kosten van huisvesting en coördinatie/bureaukosten.

III. Samenwerking in het netwerk versterken

De samenwerking in de basisinfrastructuur dient te worden verbeterd. Hierdoor kunnen problemen eerder worden gesignaleerd en kan nog veel beter gebruik worden gemaakt van elkaars expertise. Het gaat overigens niet alleen om samenwerking tussen partners in de basisinfrastructuur, maar ook om samenwerking tussen deze partners en professionals uit de zorgstructuur (bijvoorbeeld aanbieders van (jeugd)zorg en begeleiding uit de tweede lijn).

De samenwerking tussen partners begint bij de partners die elkaar al kennen en kan worden verbreed. Bij het versterken van de samenwerking hoort ook het verwelkomen van nieuwe partners. Ook dwarsverbanden tussen partners van Werk/Inkomen en Wmo/Jeugd horen hier expliciet bij.

De recent opgerichte Voedselbank Raalte is een nieuwe partner. De gemeente Raalte heeft de Voedselbank in de startperiode reeds ondersteund met een startsubsidie. Er wordt nog nader onderzocht of verdere (financiële) ondersteuning van de Voedselbank gewenst is. De Voedselbank wordt in ieder geval beschouwd als volwaardig netwerkpartner in het maatschappelijk veld.

Een intensievere samenwerking vraagt om een bekrachtiging. Wij willen de partners dan ook gaan vragen om met elkaar en met ons een convenant te gaan sluiten tegen armoede.

In een convenant tegen armoede kunnen speerpunten worden opgenomen, zoals ‘signaleren, samen oplossingen vinden, gerichte verwijzing, ontplooien van initiatieven, expertisedeling en specifieke activiteiten.

Een (groot) deel van de netwerkpartners werkt met vrijwilligers. Dit past bij onze uitgangspunten waarin zelfredzaamheid en de kracht vanuit het netwerk voorop staan. De netwerkpartners moeten daarom voldoende worden gefaciliteerd in deskundigheidsbevordering en waar nodig ondersteuning van professionals. Hierin kunnen de partners ook veel voor elkaar betekenen. Dit vinden wij belangrijk en wij willen dat proces -waar nodig- faciliteren.

De netwerkpartners geven aan dat zij elkaar nog niet altijd goed weten te vinden. Zij zien graag dat de gemeente hierin faciliteert. Ook zijn elkaars rollen en expertisegebieden (ook op gebied van Wmo en Jeugd) niet altijd helder. De bestaande netwerkoverleggen zijn een goede basis, maar deze zouden mogelijk anders ingericht kunnen worden. Tevens wordt door verschillende partners gewezen op de mogelijkheden voor samenwerking in intakegesprekken die door elke partner op eigen wijze wordt ingericht. Ook wordt het uitbreiden van maatjesprojecten gesuggereerd.

Wat gaan we doen?

- Het opstellen van een convenant tegen armoede met netwerkpartners

We gaan een convenant ontwikkelen waarin de hierboven benoemde speerpunten in ieder geval worden opgenomen. Wij stellen dit convenant op in samenspraak met partners. Het convenant is een hernieuwd vertrekpunt voor versterking van de samenwerking waarmee helder wordt hoe wij met elkaars meerwaarde de aanpak voor minima kunnen versterken. Bij de totstandkoming van het convenant leggen we ook verbindingen met Wmo en Jeugd.

- Het ontwikkelen van een platform van partners tegen armoede

Vanuit het convenant wordt een platform van partners gevormd dat met enige regelmaat samenkomt. Dit platform kan verschillende vraagstukken die ook tijdens de bijeenkomst van netwerkpartners naar voren kwamen oppakken. Daarbij valt te denken aan samenwerking bij intakes en het uitwerken van de één loketgedachte met elkaar. Ook de (door)ontwikkeling van maatjesprojecten zou hiervan onderdeel kunnen uitmaken.

IV Vergroten en verbeteren doelgroepbereik

De minimaregelingen zijn bedoeld voor mensen met een laag inkomen. Wij willen deze groep beter bereiken. Daarbij geldt ook dat wij meer aandacht willen schenken aan specifiek groepen, zoals zelfstandigen met financiële problemen. Enerzijds door onze regelingen beter onder de aandacht te brengen en anderzijds door deze waar mogelijk te vereenvoudigen.

Door in te zetten op het vergroten van het bereik bij de doelgroep mensen met een laag inkomen tot 110% van de bijstandsnorm bereiken wij vooral de mensen die ondersteuning ook écht nodig hebben.

De netwerkpartners geven aan dat zij onvoldoende zicht hebben op alle regelingen. Er zijn verschillende suggesties gedaan voor manieren waarop dit beter of anders kan. Tegelijkertijd weten zij ook niet altijd van elkaar wat er mogelijk is. De gemeente zou meer kunnen doen aan pro-actieve informatievoorziening. Daarnaast wordt er wel op gewezen dat de dienstverlening altijd over meerdere kanalen moet kunnen blijven plaatsvinden. Dit betekent dat enerzijds de digitale dienstverlening verbeterd kan worden en anderzijds de persoonlijke dienstverlening wel voldoende in stand moet blijven. Er wordt ook extra aandacht gevraagd voor laaggeletterden.
Tijdens de bijeenkomst is extra aandacht gevraagd voor ondersteuning van (kleine) ondernemers.

Wat gaan we doen?

- De digitale dienstverlening wordt herijkt en waar nodig verbeterd.

De gemeentelijke website en het beschikbaar stellen van digitale formulieren wordt onder de loep genomen. Dit wordt in samenwerking met de Adviesraad Werk en Inkomen opgepakt.

- Er wordt een instrument ontwikkeld met minimaregelingen en netwerkpartners die beschikbaar wordt gesteld aan inwoners en partners.

Het instrument moet het mogelijk maken voor inwoners én partners om te kunnen zien wat er mogelijk is aan ondersteuning. Dit moet primair digitaal beschikbaar zijn. Daarnaast wordt een papieren versie beschikbaar gemaakt. Het instrument wordt samen met partners ontwikkeld.

- Het proces van informatie-uitvraag wordt in samenwerking met partners herijkt

Dit onderdeel moet worden gekoppeld aan de versterking van de samenwerking met partners. Veelal wordt informatie in de basisinfrastructuur al gevraagd. Een partner (waaronder ook de gemeente zelf) vraagt dan vaak later in een proces opnieuw dezelfde informatie. De intentie is om dit proces te stroomlijnen en uit te gaan van (zoveel mogelijk) éénmalige uitvraag van gegevens.

4. Uitvoeringsagenda en vervolg

Zoals op verschillende plaatsen in deze nota is benoemd stellen wij nog een uitvoeringsleidraad op. Wij doen dat samen met netwerkpartners, waarbij beleids- en financiële kaders uiteraard wel leidend zijn.

Na de vaststelling van deze nota volgen verschillende acties die onder de speerpunten al zijn benoemd. De belangrijkste zijn hier opgenomen. Op hoofdlijnen is de (concept) planning voor deze acties op korte termijn als volgt:

✓ Convenant tegen armoede	3e kwartaal 2015 e.v.
✓ Platform met netwerkpartners	3e kwartaal 2015 en verder in 2016/2017
✓ Opstellen uitvoeringsleidraad	3e kwartaal 2015
✓ Invulling regeling sportkosten en maatschappelijke activiteiten/duurz. gebruiksgoederen	3e/4e kwartaal 2015
✓ Leidraad in werking	1e kwartaal 2016
✓ Afspraken collectieve zorgverzekering	3e/4e kwartaal 2015 en de jaren daarop volgend
✓ Afspraken Leergeld	4e kwartaal 2015 en de jaren daarop volgend
✓ (Digitale) dienstverlening verbeteren	3e/4e kwartaal 2015 en verder in 2016-2017

NB: deze agenda kan in overleg met netwerkpartners worden gewijzigd.

5. Financiën

In 2014 is bijna € 575.000 uitgegeven aan minimaregelingen. Daarnaast is eenmalig een extra tegemoetkoming verstrekt (eenmalige koopkrachttegemoetkoming. De hiervoor beschikbare middelen zijn overgeheveld naar 2015, omdat een deel van de tegemoetkoming in 2015 wordt uitbetaald. Naast deze middelen is een extra toevoeging aan het Gemeentefonds gesteld op ruim € 82.000 voor armoedebestrijding. Ook is in 2015 is rekening gehouden met de 110% norm. De verwachting is dat dit totaalbedrag in 2015 en verder ook minimaal nodig zal zijn om alle tegemoetkomingen te verstrekken. Daarbij is een aantal te verwachten ontwikkelingen –in relatie tot de nota- van belang:

- Stichting Leergeld verwacht haar bereik nog meer te vergroten, waardoor er mogelijk extra financiële middelen nodig zijn.
- De tegemoetkoming in de premie voor de collectieve zorgverzekering wordt hoger, omdat de pakketten zijn verruimd en het doelgroepbereik groter is dan in 2014. Na vaststelling van dit beleidsplan zullen de begrote kosten op dit onderdeel verder oplopen.
- De toeloop naar schulddienstverlening is in 2014 gestegen. Wanneer deze lijn in 2015 doorzet, kan een extra druk op de budgetten van schulddienstverlening (hieronder niet opgenomen) worden verwacht.
- Wij stellen vast dat het bereik van cliënten verder kan worden vergroot. Hiervoor worden in deze nota voorstellen gedaan. In 2014 zijn zo'n 420 cliënten bereikt. Wanneer het potentiële bereik (op grond van het gebruik van koopkrachttegemoetkoming) wordt vergroot, dan zullen de uitgaven meestijgen. De extra middelen uit het gemeentefonds zijn hiervoor dan nodig.

	Minimaregelingen (exclusief schulddienstverlening)	**werkelijk 2014**	**begroot 2015**
	Bijzondere bijstand en minimaregelingen (na bijstellingen in pjc cyclus)	€ 574.680	€ 575.000
	Eenmalige koopkrachtontwikkeling	€ 42.960	€ 99.531,00 (eenmalig)
	Extra middelen armoede bestrijding en schuldhulpverlening		€ 82.514 (extra in Gemeentefonds)
	Totaal	**€ 617.640**	**€ 757.045**

In de pjc cyclus worden bovenstaande ontwikkelingen verwerkt.

Bijlage deelnemers netwerkpartnersbijeenkomst

Bibliotheek Raalte
Adviesraad Werk en Inkomen en gemeente Raalte (cliënten en partners)
Humanitas Raalte Steunpunt Thuisadministratie
De Kern (maatschappelijke dienstverlening)
Gemeenteraad Raalte
De Parochiële Caritas Instelling Heilig Kruis (PCI)
Vluchtelingenwerk Oost Nederland
Stichting Leergeld Salland
Ouderenbonden
De Voedselbank Raalte
Kerken
RIBW Groep Overijssel
Partnerberaad RIBW